

Statement Stop met preken Leonie van Staveren Adem Inn 12 04 2016

Het lijkt misschien wat tegenstrijdig. Ongepast zelfs. We vieren het 800-jarig bestaan van de dominicanen. 800 jaar geleden stichtte Dominicus de Guzman de orde der predikers. En vanavond wil ik u vertellen dat we in zijn voetstappen treden, wanneer we stoppen met preken.

Dominicanen zijn uitblinkers als het op preken aankomt. Ik merk het in het land, waar ik in Dominicaanse kringen kom. Altijd is de overweging in een viering uiterst goed voorbereid en verzorgd. Ik hoor het ook van vrienden in andere landen, die bewust de Dominicaanse parochies verkiezen vanwege de gedegen prediking. Een dominicaan neemt de prediking, de verkondiging, zeer serieus. Het wordt vooraf gegaan door studie, door persoonlijke contemplatie en wil de vruchten van die contemplatie doorgeven aan andere mensen. Verkondiging beperkt zich bovendien niet tot de overweging in een viering. In alles wat je doet en hoe je het doet, kan je je geloofsovertuiging uitdragen. Sterker nog, het is des te geloofwaardiger. If you talk the talk, you have to walk the walk. Meer letterlijk: you have to practice what you preach.

Wat maakt dan dat ik hier vanavond ervoor pleit om te stoppen met preken? Of scherper nog: ik zou van AdemInn een verkondigingsvrije zone willen maken. Niet in de zin dat hier niks meer te halen valt op spiritueel gebied. Of dat mensen hier niet meer zouden mogen spreken over hun geloof of hun overtuigingen. Integendeel. Ik pleit er alleen voor dat de bezoeker centraal staat, en niet een voorgegeven boodschap. De vraag, en niet het antwoord.

Hoe zie ik dat voor me en hoe verschilt het in wezen van een verkondigende houding?

Bij AdemInn willen we ruimte maken voor de levensvragen van 20'ers en 30'ers. Ik wil u niet laten schrikken, maar in AdemInn komen niet alleen christenen. Ook komen hier niet bij uitstek mensen die op zoek zijn naar het christelijk geloof. Of überhaupt naar geloof in een hogere macht, een transcendente werkelijkheid. De meeste mensen komen hier, omdat ze in hun dagelijks leven zoeken naar wat rust, naar inspirerende plekken, inspirerende mensen, naar nieuwe ideeën, naar ruimte voor het onderzoeken voor hun eigen levensvragen. En ze willen dat graag samen doen met andere mensen, leeftijdsgenoten, stadsgenoten. En wij willen, vanuit onze dominicaanse roots, dat gebeuren faciliteren.

Dat de vraag centraal staat en niet het antwoord, die keuze is zowel een principiële als een reële of praktische keuze. Een principiële keuze omdat we dienstbaar willen zijn aan onze bezoeker en aan zijn of haar persoonlijkere zingevingsproces. Er zijn niet veel plekken waar mensen echt belangeloos kunnen zoeken, zonder dat er ergens (achter de gesloten kastdeurtjes) toch de hoop verstopt zit dat bezoekers zich uiteindelijk aansluiten bij de club. Wij denken dat mensen nood hebben aan en recht hebben op zo'n belangeloze plek om te zoeken en je te oriënteren.

En het is een heel reële keuze omdat we merken dat mensen uiterst gevoelig kunnen zijn voor die geheime agenda, voor het subtielste greintje sturing, voor verkondiging. Het maakt dat mensen afstand houden, zich niet vrij kunnen oriënteren en zich

terugtrekken achter hun façade. Daarom zou ik in AdemInn willen pleiten voor een verkondigingsvrije zone. Voor een plek waar de vraag centraal kan staan, zonder dat het antwoord bij voorbaat gegeven is. Voor een plek waar niet de verkondiging van één traditie – hoe mooi ook – achter de gesloten kastdeurtjes wacht om alsnog ingezet te worden, maar waar vrij en vrijblijvend gegrast mag worden in filosofische, spirituele tradities, in kunst, bij hedendaagse denkers, bij politici en belangrijke maatschappelijke figuren.

Waarom is juist dit in de voetsporen van Dominicus. Dominicus was toch die man die zich toelegde op de prediking van de christelijke leer? Stad en land reisde hij af. Hij sprak waar hij kon. Overal getuigden hij en zijn medebroeders en zusters van de Goede Boodschap van God. In de iconografie wordt hij afgebeeld met een hond met een fakkel in de bek. Het vuur van het geloof zou hij doorgeven. Verkondiging is een centrale pijler van de domicanen.

Maar Dominicus verstond ook als geen ander de tekenen van zijn tijd en hij wist dat zijn opdracht niet mogelijk zou zijn als hij niet eerst de mensen op een heel radicale manier meer nabij zou komen. Vanaf zijn paard, met zijn mooie kleding en in dure huizen kon hij onmogelijk over God spreken op een manier die ook aansloot bij de gewone man in de straat. Hij besloot een eenvoudig leven te gaan leiden. Hij zocht letterlijk zijn doelgroep op waar ze zaten. Dominicanen leven in de stad, met de stad, met de stedelingen en delen in hun leven, in hun vragen in hun zoeken. Dat was geen verkleed partijtje. Dominicus had geen oud kloffie in zijn kast hangen om dan bij thuiskomst weer een mooi nieuw overhemd aan te trekken. Zo moeten ook wij niet voor de mooie schijn af en toe de bezoekers van AdemInn in hun vragen nabij zijn, om vervolgens weer terug te schieten in onze antwoorden van een voor ons waardevolle traditie. Maar we moeten zoekers zijn met de zoekers, met de vragen leven en de antwoorden inruilen voor nog meer vragen. Als gelijken op zoek gaan naar wat ons inspireert, zonder te weten waar we uitkomen. Niet stiekem een religieuze TomTom instellen om te zorgen dat we de 'juiste' bestemming bereiken. Dat is principieel niet juist en het is niet realistisch om te denken dat mensen dan met ons de zoektocht aangaan.

Zouden we mensen nabij kunnen zijn die hun antwoorden niet zoeken in de kerk, die weglopen van alles dat riekt naar verkondiging, maar die desalniettemin een open zoektocht aan willen gaan en stil willen staan bij hun levensvragen. Dat lijkt me bij uitstek Dominicaans, ook als we daarvoor de onversneden verkondiging van het christelijk geloof aan anderen en andere plekken over moeten laten.

Zoekers zijn met de zoekers. Hoe doe je dat? Wat kunnen we mensen bieden, als het geen antwoorden zijn? Als het geen duiding is? Het is eigenlijk heel eenvoudig. Onze lege handen zijn ons grootste geschenk. We hebben tijd en interesse. En onze nieuwsgierigheid. We zijn zelf zoekers, avonturiers, twijfelaars. En daarom kunnen we aangenaam gezelschap zijn voor onderweg. Goed luisteren, helpen om de vragen te verhelderen. Mee op pad gaan als nieuwe landschappen worden verkend. We kunnen een welkome herberg zijn waar zinzoekers elkaar kunnen treffen, waar ervaringen gedeeld kunnen worden en waarna een ieder gesterkt verder kan op z'n eigen weg. En als we meegaan kunnen we ook onze eigen vragen inbrengen. Over onze eigen zoektochten vertellen. We kunnen ons oefenen in het leven met de vragen.

Hoe vertalen we dat praktisch? Natuurlijk is elk toevallige gesprek een oefening op zich. Maar we bieden hier ook uiteenlopende activiteiten aan. We kunnen moeilijk elke keer op Facebook zetten: thema onbekend, komt u maar met vragen. Nee, Je zult moeten agenderen. Keuzes moeten maken. Experimenteren en uitvinden waar mensen voor van de bank komen. Daarbij is het belangrijk dat je je antenne ontwikkelt voor wat er speelt in de dagelijkse praktijk van jonge mensen. Welke vragen houden hen bezig. Waar spenderen ze hun tijd aan, met wie, om wat te doen? Grote keuzes, werk, relaties, vriendschappen, hun maatschappelijke bijdrage, hun sociale positie, geldzorgen, tijdsdruk, prestatiedruk, idealen, toekomstdromen, verwachtingen van zichzelf en van anderen, angsten.

U denkt nu misschien al zo'n 10 minuten. Leonie: dit is toch een open deur. Maar als ik naar het aanbod van de meeste spirituele centra kijk, vind ik die in mijn ogen toch nog vrij "antwoord-gericht". Een tegenvoorbeeld is de School of Life in Amsterdam. De School of Life noemt zich op hun website "dé plaats waar je even stil kunt staan om gericht na te denken over de fundamentele vragen van het leven." Eigenlijk doet de School of Life maar één ding: levensvragen agenderen. Elk evenement heeft een titel dat begint met "How to..." "How to be a good friend", "How to manage stress", of zelfs "How to Die" over omgaan met de je eigen dood en die van anderen. En niet het antwoord trekt mensen, maar het feit dat ze gericht over die vraag na kunnen denken en in gesprek kunnen. Zou AdemInn een Rotterdamse School of Life kunnen zijn? Ik hoop wel dat we erin slagen om net als de School of Life op de vragen te blijven focussen. Maar eigen aan de School of Life is ook de bewust atheïstisch-filosofische benadering van hun zoekgebied. AdemInn mag daarentegen een plek zijn waar religieuze en spirituele tradities ook bewust onderdeel zijn van het zoekgebied.

Tot slot. Ik noemde AdemInn een verkondigingsvrije zone. Maar dat kan natuurlijk niet waar zijn. Je draagt altijd iets uit, ook is het niet je bedoeling andere mensen iets op te leggen. Laten we een uitzondering maken voor een paar basale kernwaarden: Gastvrijheid, openheid, nieuwsgierigheid, vriendschap, rust en stilte en niet te vergeten...Goede koffie.

Dat gezegd hebbende wil ik u uitnodigen om met ons het glas te heffen op de Dominicanen en de volgende 800 jaar. Ze brachten ter ere van het jubileum een bijzonder biertje uit, genaamd Zondag. Ik meen dat we het ook op dinsdag mogen drinken.